

پلانی ستراتیژی 2024-2027

پیکراوی ئاشتی و ئازادی

WWW.PFO-KU.ORG

پلانی ستراتیژی ۲۰۲۴-۲۰۲۷

پیکخواوی ناشتی و نازادی

خشته ی ناوه روۆکه کان

٤	پیشه کی
٥	میژووی ریکخواوه که
٦	بارودۆخی ئیستای عیراق
١٣	دیدگا
١٣	ئه رک
١٣	به رنامه کان
١٤	ستراتیجیه کانی به رنامه کان

پیشہ کی

ناشتی و ئازادی ریکخراویکی ناحکومییہ کہ بہ دەستیپشخەری کۆمەلێک چالاکوانی مافەکانی مروۆف و بنیاتنانی ناشتی لە ساڵی ۲۰۱۳ دامەزراد. لە ئیستادا بە فەرمی لە فەمانگە ی ریکخراوە ناحکومییە کان سەر بە سکرتریەتی گشتی ئەنجومەنی وەزیران لە بەغدا، و لە فەمانگە ی ریکخراوە ناحکومییە کان سەر بە ئەنجومەنی وەزیران لە هەولێر تۆمارکراوە.

ریکخراوەکە لەسەر دوو پڕۆجەکی سەرەکی کار دەکات:

۱. بنیاتنانی ناشتی و پاراستنی هەمەچەشنی و پیکەوژنیانی کۆمەلایەتی
۲. مافەکانی مروۆف و ئازادییە گشتییەکان

ئەم پەشنووسی سەرەتایی پلانی ستراتیژی بۆ ساڵی ۲۰۲۴-۲۰۲۷ تەواوکەری پلانی پیشووی ریکخراوەکە بۆ ساڵی ۲۰۱۹-۲۰۲۳ دیت کە پڕۆجەیی کاری ریکخراوەکە بۆ چوار ساڵی داھاتوو دەکات.

ریکخراوەکە دەزانیت کە پلانی ستراتیژی ئامرازێکی پێویستە بۆ دەستەبەرکردنی مەرجی روون و ئامانجی کارکردن، بۆ ئەوەی سەرچاوە مروۆی، کارگێری و داراییەکانی بەردەست بە شیوەیەکی پێویست تەرخان بکری و بەکار بهێنێ بۆ زیادکردنی ئەنجامە چاوەروانکراوەکان. هەرۆهە ناشتی و ئازادی بایەخ بە گۆرانکارییە بەردەوامەکانی عێراق و هەریمی کوردستان و پۆژەهلاتی ناوەراست دەدات.

ئەم بەلگەنامەییە پلانی ستراتیژی بەرھەمی ئەزمونی کار و راپۆرتە ناوخییەکانی ریکخراوەکە و بەرھەمی گفتوگۆ و کۆبوونەو ناوخییەکانی ماوەکانی رابردوویە لەسەر ئەو دینامیکییە ئیستا کە کاریگەری لەسەر بارودۆخی سیاسی و ئابووری و کۆمەلایەتی و واقعی مافەکانی مروۆف و ئازادییە گشتییەکان لەعێراق و هەریمی کوردستان هەیە، کە تێیدا ئەندامانی ریکخراوەکە بیرکردنەویان کردوو و لیکۆلینەویان لەسەر واقع و چوارچێوەی عێراقی کردوو بۆ دارشتنی ئامانج و ستراتیجی کارەکانی دوو بەرنامەیی سەرەکی ریکخراوەکە. شیکردنەوی SWOT هەرۆهە پستی بەست بۆ ئەولەویەتی هەنگاوە پێویستەکان بۆ دلبابوون لە بەرھەوامی گەشەپێدانی دامەزرادەیی ریکخراوەکە.

ئەم کۆبوونەو و وۆرکشۆپ و گفتوگۆیانە پڕۆسەییەکی بەشداری بوون و ئامانجیان دەستەبەرکردنی بەشداری کاریگەری هەموو ئەندامانی ریکخراوەکە بوو لە گەشەپێدانی ریکخراوەکە و پەرەپێدانی هەستیکی بەھیزی ئینتیما و دلسۆزی بۆ بەدبھێنانی ئامانجەکانی ریکخراوەکە.

پەشنووسی سەرەتایی پلانی ستراتیژی ریکخراوەکە لە کۆبوونەو و ئەنجومەنی بەرپۆبەران کە لە ۲۱ و ۲۲ ئەیلوولی ۲۰۲۲ بەرپۆبە چوو پیشکەش کرا. کە تێیدا پلانی توتوی کرا و پەرەیی پێدرا و دواتر لیژنەییە کراسپێردرا بۆ هەموارکردنەو و بە مەرجیک لە مانگی تەمووزی ۲۰۲۳ پیشکەش بە کۆنگرەیی گشتی ریکخراوەکە بکریت بۆ پەسەندکردن. هەرۆهە ئەرکی دەستیپکردنی هەموارکردنی پلانی ستراتیژی بە ئەنجومەنی نوویی ریکخراوەکە لە کاتی پێویستدا.

ریکخواوی ناشتی و ئازادی تهرخانکراوه بۆ برهه‌دان به کۆمه‌لگایه‌ک که ریز له مافه‌کانی مروّف و ئازادییه بنچینه‌یییه کان بگریّت و کلتوری ناتوندوتیژی و چاره‌سه‌ری ناشتیانه‌ی ناکوکییه کان برهه‌دان بکات.

له سالی ۲۰۱۳، کۆمه‌لیک چالاکوان، رۆشنییر و رۆژنامه‌نووس کۆبوونه‌وه و ریکخواوه‌که‌یان دامه‌زراند له هه‌ولێکدا بۆ چاره‌سه‌رکردنی زیادبوونی سنووردارییه‌کانی سه‌ر ئازادی تاک و کۆمه‌ل و پێشیلکردنی مافه‌کانی مروّف له سه‌رانه‌ری عێراقدا. نیگه‌رانی هه‌بوو سه‌باره‌ت به نه‌توانینی کۆمه‌لگا له چاره‌سه‌رکردنی ناکوکییه کان به شیوه‌یه‌کی ئه‌رینی که ده‌بیته هۆی زیادبوونی حاله‌ته‌کانی توندوتیژی که کاریگه‌ری له سه‌ر پێکهاته‌ی کۆمه‌لایه‌تی هه‌یه له درێژخایه‌ندا.

ریکخواوی ناشتی و ئازادی ریکخواویکی ناحکومی راسته‌قینه‌یه و له سه‌ر بنه‌مای ئه‌ندامیته‌ی دامه‌زراوه و سه‌ر به‌بازنه‌یه‌کی به‌هیزی چالاکوانانی کۆمه‌لگای عێراقیه‌که رۆلی سه‌ره‌کیان هه‌یه له به‌پێوه‌بردنی کاره‌کانی ریکخواوه‌که و ده‌ربڕینی بیروپا سه‌باره‌ت به‌پاڤۆرته‌کانی ریکخواوه‌که له کۆنگره‌ی گشتیدا

یه‌که‌م کۆنگره‌ی گشتی ریکخواوه‌که له رۆژانی ۲۱ تا ۲۲ ی ئه‌یلوولی ۲۰۱۶ له پارێزگای هه‌ولێر به ئاماده‌بوونی ۵۸ ئه‌ندامی ریکخواوه‌که له هه‌ردوو په‌گه‌ز و سه‌رجه‌م پێکهاته‌ جیاوازه‌کانی عێراق به‌پێوه‌چوو و ده‌سته‌ی کارگێری نوێی ریکخواوه‌که هه‌لبژێردرا و دواتر ئه‌ندامانی ده‌سته‌ی به‌پێوه‌به‌ری ریکخواوه‌که هه‌لبژێردران.

دووه‌مین کۆنگره‌ی گشتی ریکخواوه‌که له رۆژانی ۲۱ تا ۲۲ ی ئه‌یلوولی ۲۰۱۹ له پارێزگای هه‌ولێر به ئاماده‌بوونی ۵۸ ئه‌ندامی ریکخواوه‌که له هه‌ردوو په‌گه‌ز و سه‌رجه‌م پێکهاته‌ جیاوازه‌کانی عێراق به‌پێوه‌چوو و ده‌سته‌ی کارگێری نوێی ریکخواوه‌که هه‌لبژێردرا و دواتر ئه‌ندامانی ده‌سته‌ی به‌پێوه‌به‌ری ریکخواوه‌که هه‌لبژێردران.

سه‌یه‌مین کۆنگره‌ی گشتی ریکخواوه‌که له رۆژانی ۶-۷ ی ته‌مووزی ۲۰۲۳ له هه‌ولێر به ئاماده‌بوونی زۆرینه‌ی ئه‌ندامانی ریکخواوه‌که و به‌شداری به‌رفراوانی هاوبه‌شه‌ ناوخۆیی و ئێوده‌وله‌تییه‌کان و نوێنه‌رانی هاوبه‌شه‌ فه‌رمیه‌کان و لایه‌نگرانی ریکخواوه‌که‌مان له‌ئه‌نجومه‌نی نوێنه‌ران و نوێنه‌رانی په‌رله‌مانی کوردستان و حکومه‌تی فیدرالی و حکومه‌تی هه‌رییم به‌پێوه‌چوو. ده‌سته‌ی به‌پێوه‌به‌ری نوێی هه‌لبژێردرا، پلانی ستراتیژی په‌سه‌ندکرا، په‌یره‌وی ناوخۆ هه‌موارکرایه‌وه، هه‌روه‌ها پاپۆرتی چالاکیی و دارایی و کارگێری و سه‌رچاوه‌ مروّیه‌کان په‌سه‌ندکرا.

۱. حکومهتی عیراق له سالی ۲۰۰۳ هه به خراپی پیکخراو بووه و ئازاریکی زۆری چهشتوو به هۆی مملانیی جۆراوجۆر لهوانه مملانیی تایهفهگهری و سیاسی نیوان پارتیه سیاسییه جۆراوجۆرهکانی دهسهلاتدار.
۲. حکومهتی ناوهندی عیراق و حکومهتی هه ریومی کوردستان نه یانتوانیوه پيشکه وتن له بنیاتنانی ده وله تی مه ده نی له سه ر بنه مای هاوولاتیووون.
۳. هیچ جیاکردنهوهیهکی پروون له نیوان دهسهلاتی یاسادانان و جییهجیکردن و ههولدان بو چاکسازی رهوتی دادوهری نییه و دهسهلاتی جییهجیکردن هه موو ئه و دهسهلاتانهی که بو بوونی هیچ جۆره دیموکراسییهک ناگونجیت مه رکهزی کردوو.
۴. حکومهتی ناوهندی دهسهلاتی سه پاندنی سهروهری یاسا له سهرتاسهری ولاتدا نییه و هۆزهکان بهتایبهتی له باشوور و ناوهراستی عیراق به کاریگه ر و دهسهلاتدار ده میننه وه. ئه مهش ده بیته هۆی چه ندىن کیشه و ته حه دا له کاتی جییهجیکردنی یاساکاندا چونکه زۆرجار خیلله کان یاساکان به شیوهیهک لیکه ده نه وه که له گه ل خویان بگونجیت.
۵. ناهاوسهنگی به شداری سه رجه م پیکهاتهکانی گه لی عیراق له بهرپوه بردنی دهسهلات و بهردهوامی بوونی گه نده لی و ناکوکی سیاسی و فراوانبوونی بۆشایی نیوان هیزه ئه منییه کان و هاوولاتیانی مه ده نی ده رگای بو توندوتیژی و توندپه وی کرده وه که له سالی ۲۰۰۳ هه بهردهوامه و سه ره له دانی میلیشیا و گروه توندپه وه کان که دواترینیان ده وله تی ئیسلامی له عیراق و شام - داعش له سالی ۲۰۱۴ د و که مایه تییه کان له بریارداندا به هه مان شیوه فه رامۆش کراون هه رچه نده یاساکان پارێزگارییان لیده کهن به لام به شداری سیاسیان لاوازه و جیاکاری هه یه.
۶. لاوازییهک له جییهجیکردنی بره گه کان ده ستووری مه ده نی سالی ۱۲۰۰۵ هه یه که له سه ر بنه مای چه مکی هاوولاتیووون و ناسنامه ی گشتگیر دامه زراوه و ده رفه تی دادپهروه رانه بو پاراستن و گه شه پیدان و به شداریکردنی کاریگه رانه ی راسته قینه بو هه مووان ده ره خسینیت. جگه له پیویستی ده ستنیشانکردنی کاریگه ریی ئه و بره گانه ی ده ستووری که له گه ل چه مکه کان دیموکراسی و مه ده نیه تدا ناکوکه.
۷. سه بارهت به تیروانیی سیاسی، نه بوونی پرۆگرامی چاکسازی و سه قامگیرکردن بو سه رده می دوا ی داعش دیاره که ئاماژه یه بو داهاتوویه کی تاریک بو بارودۆخی سیاسی.
۸. به ره وه پیشچوونی پرۆسه ی دیموکراسی عیراق به هه ریومی کوردستانیشه وه هیشتا پلانی کاریگه ر و گشتگیریان نییه، هیشتا به شداری سیاسی سنوورداره و ئازادییه کان سنووردارن، میدیاکان کۆنترۆل و چاودیریان ده کریت و پیکخراوه نا حکومییه کان ناتوانن له لایه ک چاودیری کاره کان حکومهت بکه ن و له لایه کی تریشه وه به هه له تیگه یشتن له چه مکی هاوولاتیووون هه یه.

۹. کاریگه‌ری ده‌ستیوه‌ردانه‌کانی نیوده‌وله‌تی و ناوچه‌یی له کاروباری عیراقدا، که عیراقی کرده‌گۆره‌پانیک بۆ مملانی سیاسی و ئابورییه‌ به‌رده‌وامه‌کان به‌چهن‌دین شیوه.

۱۰. هه‌لبژاردن بۆ ئه‌نجومه‌نی نوینه‌رانی عیراق بۆ ته‌حه‌دا و کیشه‌نییه‌ له‌ سالی ۲۰۱۸ هه‌لبژاردن بۆ ئه‌نجومه‌نی نوینه‌ران ته‌نجام‌درا، که به‌هۆی زۆر گومانه‌وه‌ تیکچوو، له‌وانه‌ حاله‌تی ساخته‌کاری و سووتاندنی سندوقه‌کانی ده‌نگدان ته‌نانه‌ت پیش ته‌وه‌ی دووباره‌ وردبینی بکریته‌وه‌ ئه‌م هه‌لبژاردانه‌ بووه‌ هۆی ته‌وه‌ی حکومه‌تیک هاوشیوه‌ی حکومه‌تی پیش خۆی بیته‌، له‌گه‌ڵ فیرقه‌یه‌کی کۆتا که له‌ سالی‌کدا زیاتر نه‌خایاند، له‌ مانگی ئۆکتۆبه‌ری ۲۰۱۹ پارێزگا‌کانی ناوه‌راست و باشووری عیراقیش له‌ دوا‌ی ئه‌و وڵاته‌ ده‌ستیپیکرد. به‌گۆیره‌ی ئاماره‌ فه‌رمیه‌یه‌کانی حکومه‌تی عیراق، زیاتر له‌ ۶۰۰ که‌س گیانیان له‌ ده‌سته‌داوه‌ و زیاتر له‌ ۲۴ هه‌زار که‌سیش برینداربوون. ئه‌م فشاره‌ گشتیه‌ بووه‌ هۆی ده‌ستله‌کارکیشه‌نه‌وه‌ی حکومه‌ت و پیکه‌ینانی حکومه‌تیک بۆ قۆناغی ئینتقالی له‌ مانگی ئایاری ۲۰۲۰ که‌ ئه‌رکی سه‌ره‌کی وه‌ک راگه‌یه‌ندرا ئاماده‌کاری بوو بۆ هه‌لبژاردنی پیشه‌خته. له‌ ۱۰ تشرینی یه‌که‌می ۲۰۲۱، هه‌لبژاردنی په‌رله‌مان به‌رپۆه‌چوو، پیکه‌ینانی حکومه‌تی فیدرالی تا مانگی تشرینی یه‌که‌می ۲۰۲۲ دواخرا، که‌ چهن‌دین خۆپیشان‌دان و دانیشتنی له‌خۆگرتبوو که‌ بووه‌ هۆی هیرشکردنه‌ سه‌ر ناوچه‌ی سه‌وز و روودانی رووبه‌رووبوونه‌وه‌ له‌نیوان زیاتر له‌ یه‌کیکدا حزبی سیاسی.

۱۱. رۆژی ۱۸ کانونی یه‌که‌می ۲۰۲۳، هه‌لبژاردنی ئه‌نجومه‌نی پارێزگا‌کان به‌پیی ئه‌و واده‌یه‌ی حکومه‌تی ناوه‌ندی عیراق دوا‌ی به‌ستنی راگه‌یان‌درا، به‌مه‌به‌ستی کۆنترۆڵکردنی بزووتنه‌وه‌ی ناره‌زایه‌تی جه‌ماوه‌ری که‌ له‌ ۱ تشرینی یه‌که‌می ۲۰۱۹ ده‌ستیپیکرد، وه‌ک بریاری په‌رله‌مانی عیراق له‌... ئه‌و کاته‌ بۆ به‌ستنی کاره‌کانی ئه‌نجومه‌نی پارێزگا‌کان و کۆتاییه‌ینان به‌ ئه‌نجومه‌نی قه‌زا و ناحیه‌کان بوو سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی پیکه‌ینانی حکومه‌تی خۆجی له‌ هه‌ندیک له‌ پارێزگا‌کان دواکه‌وت، به‌لام پارێزگاری نوێ هه‌لبژێردرا و ئه‌نجومه‌نی پارێزگا‌کان کۆبوونه‌وه‌ کانیان ته‌نجام‌دا و ده‌ستیان به‌ کاره‌کانیان کرد.

۱۲. به‌شداری نوینه‌رانی که‌مینه‌کان له‌ هه‌لبژاردنه‌ گشتیه‌کاندا هیشتا ساخته‌ و ناکاریگه‌ره‌ و دابه‌شکردنی نادا‌په‌روه‌رانه‌ی کورسی نوینه‌رانی که‌مینه‌کان له‌ ئه‌نجومه‌نه‌ خۆجییه‌کان و ئه‌نجومه‌نی نوینه‌رانی عیراق و په‌رله‌مانی هه‌ریمی کوردستان هه‌یه‌ و ته‌نانه‌ت که‌مینه‌کانیش هه‌ن که‌ له‌ پرووی سیاسیه‌وه‌ نوینه‌رایه‌تی ناگری‌ن و له‌ بریار‌دانا و ته‌نانه‌ت له‌ پرووی ده‌ستوورییه‌وه‌ دانیان پێدا ناناوه‌.

۱۳. سه‌باره‌ت به‌ بارودۆخی سیاسی هه‌ریمی کوردستان مملانی نیوان دوو پارته‌ سیاسیه‌ سه‌ره‌کییه‌ کوردیه‌یه‌کان ناسه‌قامگیریه‌کی زیاتر له‌ ناوچه‌که‌دا دروست ده‌کات که‌ له‌ سالی ۲۰۰۳ هه‌ به‌ ئارامترین وڵاتی عیراق داده‌نریته‌ و به‌جۆریک نه‌یه‌یشتوووه‌ بزووتنه‌وه‌ی سیاسی نوێ له‌ گۆره‌پانی سیاسیدا کار بکات.

۱۴. مملانی به‌رده‌وامی نیوان حکومه‌تی ناوه‌ندی عیراق و حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان کاریگه‌ری نه‌رینی له‌سه‌ر ژبانی هاوولاتیان هه‌بووه‌ له‌ پرووی ئابوری و کۆمه‌لایه‌تییه‌وه‌ تا ئیستا ریککه‌وتنی به‌رپۆه‌بردنی سامانی نه‌وت یه‌کلای نه‌کراوه‌ته‌وه‌ و کیشه‌ی بودجه‌ی هه‌ریم تائێستا چاره‌سه‌ر نه‌کراوه‌. پیشبینی ده‌کریته‌ مملانی له‌سه‌ر ناوچه‌ کیشه‌ له‌سه‌ره‌کان به‌رده‌وام بیته‌، به‌تایبه‌تی دوا‌ی ئۆپه‌راسیۆنه‌کانی پرزگاریخوازی له‌ سالی ۲۰۱۷، هه‌ریمی کوردستان عیراق له‌ سالی ۲۰۱۷ ریفرا‌ندۆمی سه‌ربه‌خۆی ته‌نجام‌دا، ئه‌مه‌ش بووه‌ هۆی زیادبوونی که‌لینی بیتمانه‌یی نیوان لایه‌نه‌ سیاسیه‌کانی هه‌ریم و ناوچه‌کانی عیراق.

١٥. له ئیستادا هه‌ریمی کوردستان به‌ده‌ست بۆشاییه‌کی یاساییه‌وه ده‌نالیئیت به‌هۆی ب‌ریاری داد‌گای فیدرالی بۆ هه‌لۆه‌شاندنه‌وه‌ی در‌یژ‌کردنه‌وه‌ی کاره‌کانی په‌رله‌مان له‌هه‌ریم و له‌به‌رچا‌و‌گرتنی حکومه‌تی هه‌ریم وه‌ک حکومه‌تیکی کاربه‌پرێکه‌ر له‌غیابی هیچ ئه‌گه‌ریک بۆ ئه‌نجامدانی هه‌لب‌ژاردن بۆ په‌رله‌مانی کوردستان چه‌ندین نیگه‌رانی له‌م بواره‌دا هه‌ن و کاریگه‌ری نه‌رینی له‌سه‌ر واقیعی سیاسی و ئابووری و ئه‌منی ناوچه‌که هه‌یه..

بارودۆخی ئابووری

١. عێراق له‌ ساڵی ٢٠٠٣ هه‌ به‌ده‌ست قه‌یرانی به‌رپۆه‌بردنی سه‌رچاوه‌ ئابووری و دراوییه‌کانه‌وه ده‌نالیئیت و تا ئیستاش به‌رده‌وامه

٢. ئابووری عێراق به‌ته‌واوی پشت به‌پیشه‌سازی نه‌وت و گاز ده‌به‌ستیت و له‌گه‌شه‌پیدانی پیشه‌سازی هه‌کاتی دیکه‌ی وڵاتدا وه‌به‌رنه‌هێناوه چونکه‌ دابه‌زینی نرخ‌ی نه‌وت کاریگه‌ری له‌سه‌ر بودجه‌ی عێراق و به‌مه‌ش ئابووری هه‌یه و له‌ئه‌نجامدا چه‌ندین پرۆژه وه‌ستا‌ون و کاریگه‌ری ئه‌مه‌ش له‌ساڵانی رابردوودا.

٣. هیچ پلان و ستراتیژیکی ئابووری له‌لایه‌ن حکومه‌تی عێراق و هه‌ریمی کوردستانه‌وه کارا نه‌کراوه سه‌باره‌ت به‌ وه‌به‌ره‌یئان و په‌ره‌پیدانی به‌ره‌می ناو‌خۆیی و پشتبه‌ستن به‌داهاتی نه‌وت و گاز به‌ته‌نیا و پشتبه‌ستن به‌هاورده‌کردن هه‌ره‌شه‌یه‌کی گه‌وره‌یه بۆ سه‌ر سه‌قامگیری و به‌رده‌وامی ئابووری عێراق..

٤. هیچ ستراتیژ و پلانیکی نییه سه‌باره‌ت به‌ دا‌ین‌کردنی خزمه‌ت‌گوزارییه سه‌ره‌تاییه‌کان له سه‌رانسه‌ری وڵاتدا و ئاستی خزمه‌ت‌گوزارییه‌کانی په‌یوه‌ست به‌ دا‌ین‌کردنی ئاو و کاره‌با به‌شپۆه‌یه‌کی به‌رچا‌و به‌ره‌و خراپی ده‌روات..

٥. شه‌ری به‌رفراوان له‌ دژی ده‌وله‌تی ئیسلامی له‌ عێراق و شام (داعش) وایکردووه حکومه‌تی عێراق ته‌رکیز بکاته سه‌ر خه‌رجیه‌کی سه‌ربازی گه‌وره و هه‌روه‌ها شه‌ره‌که ملیۆنه‌ها هاوولاتی له‌ پارێزگا‌کانی ژێر داگیرکراوی داعش ئاواره‌ کردووه، به‌مه‌ش ده‌سه‌لاتداران نه‌یان‌توانیوه هه‌لومه‌رجی ژیا‌تیکی گونجا‌و دا‌ین بکه‌ن و له‌کاتی خۆیدا کۆنترۆلی ئاواره‌بوونی زۆره‌ملی بکه‌ن.

٦. قه‌رز‌کردنی چه‌ندین قه‌رز له‌لایه‌ن حکومه‌تی عێراقه‌وه له‌سندوقی دراوی نیوده‌وله‌تی و بانکی دراوی نیوده‌وله‌تی کاریگه‌ری راسته‌وخۆی له‌سه‌ر هاوولاتیان هه‌بووه له‌به‌رزبوونه‌وه‌ی نرخ‌ی کالاکان و به‌رزبوونه‌وه‌ی رێژه‌ی باج له‌پینا‌و دانه‌وه‌ی قه‌رزه‌کان.

٧. له‌ ژێر رۆش‌نایی ئه‌و قه‌یرانه‌ ئابوورییه سه‌خته‌ی که به‌هۆی ته‌شه‌نه‌سه‌ندنی په‌تای کوفید-١٩ و وه‌ستانی فرۆشتنی نه‌وت له‌سه‌ر ئاستی جیهانی له‌ ماوه‌ی قه‌ده‌غه‌ی ها‌تووچۆی جیهانی‌دا، ئابووری جیهانی گرت‌ه‌وه، ئه‌مه‌ش بووه هۆی دابه‌زینی ئابووری جیهانی، و له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ئابووری عێراق کاریگه‌ری له‌سه‌ر بوو و له‌ دوا‌که‌وتنی خه‌رج‌کردنی مووچه‌ی فه‌رمانبه‌ران بۆ چه‌ند مانگیک و به‌رزبوونه‌وه‌ی نرخ‌ی کالاکان په‌نگدانه‌وه‌ی هه‌بوو. هه‌روه‌ها حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان ب‌ره‌پاره‌یه‌کی له‌ فه‌رمانبه‌ران له‌ ژێر سه‌ردێری پاشه‌که‌وتی ناچار‌ی لێ‌پرپوه و تا ئیستاش ئه‌و ب‌ره‌پارانه‌ی که له‌که‌بووه سه‌ره‌پای هه‌ولێ زۆر له‌لایه‌ن کۆمه‌لگا و ده‌سه‌لاتی دادوهری بۆ فه‌رمانبه‌ران نه‌گه‌راونه‌ته‌وه.

۸. حکومهتی عیراق چاکسازی ئابووری پراگه یاند له ریگه ی کاغەزیکە چاکسازی به ناوی کتیبی سپی که ئابووریناسان پینان وابوو جیبه جیکردنی ئەوهی بانکی جیهانی دهیهوویت. حکومهت ههروهها نرخی ئالوگۆری دیناری عیراقی بهرامبەر به دۆلاری ئەمریکی دابه زاندوو و پراگه یاندوو که ئەم پڕۆشوینە یارمهتیدەر ده بیته بۆ که مکردنه وهی گه نده لای دارایی و پالپشتی به رهه مهینانی ناوخویی به لام پیچه وانه که ی له سه ر خه لکی که م ده رامهت قورستر بوو به هۆی به رزبوونه وهی نرخی خۆراک و به کاربه ر و به م دوایانه حکومهتی ئیستا هه موارکردنه وه یه کی تری بۆ نرخی ئالوگۆری دۆلاری ئەمریکی هه موارکرده وه به هیوای باشترکردنی بارودۆخی ئابووری.

۹. عیراق له ریزبه ندی ۱۰ گه نده لترین ولاتی جیهاندا یه، هه م له عیراق و هه م له ناوچه که دا ته حه دایه و کاریگه ری به رچاوی له سه ر متمانە ی هاوڵاتیان و کۆمپانیا تایبه ته کان به رامبەر حکومهتی نیشتمانی و هه رپمایه تی هه یه.

۱۰. یاساکانی په یوه ست به مافه کانی کریکاران هیشتا لاوازن و سه ره رای ته وا بوونی لیژنه ی په یوه نیدار هیچ یاسایه کی ئازادی سه ندیکاکان ده رنه چوو و پڕۆژه یاساکه له سالی ۲۰۱۸ هه راده ستی حکومهتی فیدرالی کراوه به لام هیشتا چاوه رپی ناردنی بۆ په سه ندکردنی ئەنجومه نی نوینه رانی عیراق ده کریته له م دوایانه دا وه فدیکی ریکخراوی کاری نیوده و له تی سه ردانی کۆمیتە ی ستانداردی نیوده و له تی بیان کرد و پیشنیاریان کرد که پیویسته خیراتر بکریته له ده رکردنی یاسای ئازادی سه ندیکاکان به پیی په یماننامه نیوده و له تییه کان به تایبه تی په یماننامه ی ژماره ۸۷ ی سالی ۱۹۴۸ که عیراق په سه ندی کرد.

۱۱. ئەنجومه نی نوینه رانی عیراق یاسای خانه نشینی و ده سه ته به ری کۆمه لایه تی ده رکرد سه ره رای تیبینییه کانی سه ندیکاکان و سه ندیکاکانی عیراق له سه ر هه ندیک برگه ی ئەم یاسایه و ههروهها جه ختکردنه وه له سه ر جیبه جیکردنی په یماننامه ی ۸۷ ی سالی ۱۹۴۸ که عیراق به یاسای ژماره ۸۷ ی سالی ۲۰۱۷ په سه ندی کرد، ههروهها داوا له حکومهتی هه ریمی کوردستان ده کات یاسای کاری عیراقی ژماره ۳۷ ی سالی ۲۰۱۵ جیبه جی بکات.

۱۲. ئاره زووی تایبه تکردنی خزمه تگوزارییه کانی وه ک ئاو و کاره با و به رهه مه نه وتییه کان که به هه ره شه بۆ سه ر هاوڵاتیانی که م ده رامهت داده نریته به هۆی به رزبوونه وهی نرخی خزمه تگوزارییه کان به جوړیک که هه موو ئەندامانی خه لک نه توانن پاره بدهن یان خزمه تگوزارییه سه ره تاییه کان بکرن.

۱۳. خراپوونی بارودۆخی ئابووری کاریگه ری نه رینی له سه ر ژبانی هاوڵاتیانی عیراقی هه یه، ئاماژه به وه ده کات که جیاوازی نیوان چین و توێژه کانی کۆمه لگا که لینی کۆمه لایه تی دروست ده کات و جگه له به رزبوونه وهی ئاستی هه ژاری و نه بوونی ده رفه تی کاری پیویست و به رزبوونه وهی ریژه ی بیکاری و په نگه یه کییک له هوکاره کانی پشت به ستن به کریکاری بیانی و کارکردن به که مترین مووچه و ماوه یه کی درێژتر که بژیوی کریکارانی عیراقی به رگه ی بگریته نه بوونی پاراستنی مافه کانی کریکاران و ئاسایشی کۆمه لایه تی ئاسانکاری بۆ چه وساندنه وه یان له لایه ن خاوه نکاره کانه وه ده کات و ده بیته هۆی هه لبژاردنی گه نجانی لیها توو بۆ کوچکردن بۆ گه پان به دوای ده رفه تی ئابووری باشتر.

۱۴. هه بوون و زۆریی کریکاری بیانی نایاسایی و هاتنه ناوه وهی عیراق به قیزای گه شتیاری یان به مه به ستی گه شتیاری ئایینی راسته وخۆ کاریگه ری له سه ر مافه کانی کریکاران ده بیته و ههروهها مامه له ی نامرۆفانه له گه ل

کریکارانی بیانی و ناچارکردنیان بۆ کارکردنی بۆ ماوهی درێژ و مووچهی کهم.

۱۵. عێراق و ههریمی کوردستان پێویستیان به دارپشتن و جێبهجێکردنی پلانی ئابووری و په ره پیدانی به ره می ناو خۆیی و دارپشتنی پلانی به ره نگار بوونه وهی گهنده لێ له زۆربهی داموده زگاکانی ده وله تدا هه یه ههروه ها پێویسته حکومه ت به رپرسیار بێت به رامبه ر هاو لاتیانی بۆ پێشبینیکردنی داها توویه کی ئابووری با شتر.

۱۶. په سه ندکردنی بودجه ی عێراق بۆ ماوه ی سێ سال ۲۰۲۳-۲۰۲۵ ترسی زۆری دروستکردوو که نا کۆکی له نیوان لایه نه جیا جیاکان له سه ر ده قه که ی دروست ده کات به تایبه تی له نیوان هه ریم و حکومه تی فیدرالی دا جگه له وهی نرخ ی هه ر به رمیلێک نه وت به ۷۰ دۆلار بۆ هه ر به رمیلێک خه ملی تراوه. په سه ندکردنی ئه و بودجه یه له وانه یه ده رئه نجامی نه ری نی هه بێت له رووی ئه مانه وه:

یه کهم: هه ر دابه زینی نرخ ی به رمیلێک نه وت بۆ خوار ۷۰ دۆلار کاریگه ری نه ری نی له سه ر بودجه ده بێت.

دووهم: رێککه وتن له سه ر فرۆشتنی نه وتی هه ریم و ناردنی بودجه ی هه ریم ده بێت هۆی دروستبوونی گرژی که په نگه کاریگه ری نه ری نی له سه ر واقیعی ئابووری عێراق و ناوچه که هه بێت.

بارودۆخی کۆمه لایه تی

۱. خراببوونی بارودۆخی سیاسی و ئابووری و ئه منی له دوای سالی ۲۰۰۳ ی عێراقدا کاریگه ری کۆمه لایه تی توندی له سه ر سه رانه ری و لآت هه بوو و بووه هۆی چه ن دین مملانی له سه ر بنه مای ئایینی و مه زه به ی و سیاسی. زۆرێک له گروپه کۆمه لایه تییه کان بۆ ماوه ی چه ند سالی که له سه ر ئاستی سیاسی و کۆمه لایه تی په راوێز خراون، له کاتی که ده مایه تییه نه ژادی و ئاینیه کان به تایبه تی به ده ست جیا کاری و لیبورده یی سیستما تیک ده نالین و که مایه تییه کان بوونه ته ئامانجی گروپه تونده وه کان و له سالی ۲۰۱۴ دا تاوانی نیوده وه له تی دژ به مرۆفایه تی زیادیان کرد، له وانه جینۆسایدی دژی که مایه تییه کان له نه یه وا، له وانه کۆمه لگای ئێزدی. کاریگه ری ئه م شه ره حاله ته کانی ئاواره بوونی ناو خۆیی بووه بۆ هه ریمی کوردستان و ناوچه کانی باشووری عێراق و به شیکی زۆری که مایه تییه کان به هۆی هه ستردن به سه لامه تی و پاراستنیان له و و لآتانه دا هه ولێ کۆچکردنیان ده دا بۆ ده ره وه ی و لآت له کاتی که ده وله ته که یان سه لماندی که ناتوانیت پارێزگاریان بۆ دا بین بکات که عێراق جیاوازی له پیکهاته په سه نه کانی له ده ستدا، سه ره پای ئه وه ی په ره له مانی عێراق له سالی ۲۰۲۰ یاسای رزگار بوونی ده رکرد بۆ ده سه ته به رکردنی مافه کانی رزگار بوونی شه ری دژ به ده وه له تی ئیسلامی له عێراق و شام - داعش و پیکهاته کانی تر، به لام ههروه ها پێویسته حکومه تی عێراق چاره سه ریکی گشتگیر بۆ هه زاران مندال بدۆزێته وه که به هۆی ئۆپه راسیۆنه کانی رزگارکردن و شه ری دژ به رێکخراوه که وه به جیماون.

۲. ئاواره بوونی ژماره یه کی زۆر له هاو لاتیان به هۆی توندوتیژی گروپه تونده وه کان و ئۆپه راسیۆنه سه ربازییه کانه وه ناها سه نگییه کی دیمۆگرافی و بوونی گروپه کۆمه لایه تییه کانی وه ک ئاواره کان و کۆمه لگه ی خانه خوێ دروستکردوو، له کاتی که حکومه تی عێراق و حکومه تی هه ریمی کوردستان هه ولیان داوه پێداویستییه سه ره تاییه کان دا بین بکه ن له به ر پۆشنای قه یرانی سالی ۲۰۱۴ و به پالپشتی رێکخراوه مرۆییه کان به شیوه یه کی سه ره کی له لایه ن رێکخراوه نیوده وه له تیه کانه وه. په نگه گرژیه کانی نیوان کۆمه لگه خانه خوێکان و ئاواره کان زیاتر

بیت چونکه ئاواره کان وهک بارگرانی له سهر سهراچاوه کانی بهردهست ته ماشا ده کرین و نیگه رانییه کان سه بارهت به نیشته جیبوونی ئاواره کان له ههریمی کوردستان و نه گه پانه وهی دلخوازانه بو ناوچه کانیان دواي نازادکردنیان و سه ره پای بریاری حکومه تی فیدرالی بو داخستنی که مه کانی ئاواره کان.

۳. له م سالانه ی دوایدا دیارده ی به کارهینانی ماده ده هوشبهره کان و بازرگانیکردن به ماده ده هوشبهره کان له تیو گه نجان و ژناندا به خووه بینیوه له نه بوونی هیچ کاردانه وهیه کی راسته قینه له لایه ن داموده زگا کانی ده وله ته وه بو پریگریکردن له قاچاخچیتی و فرۆشتنیان و گرنگی نه دان به کلینیکه کانی چاکسازی به پپی ستاندارده کانی ته ندروستی دهروونی به کارهینه ران و هه بوونی چاره سه ریان ئه مه ش قهیرانییک دروست ده کات و ته شه نه ی پیکه وه ژبانی کومه لگا و زیادبوونی خو کوشتن له نیو به کارهینه ران و حاله ته کانی توندوتیژی دژی ژنان و مندالان له غیابی یاسای نه هیشتنی توندوتیژی خیزانیدا بلاو ده کاته وه.

۴. بلاو بوونه وهی چه کی کۆنترۆلنه کراو له ده ره وهی هیزه ئه منیه کانی عیراق وهک چه کی خپله کیی و بانه کانی تاوان له دواي سالی ۲۰۰۳ وه په ره پیدانی سه ربازیکردنی کومه لگا بووه ته هوی زیادبوونی توندوتیژی له ناو کومه لگا و چاره سه رکردنی نا کۆکیه کان به به کارهینانی توندوتیژی له ده ره وهی یاسا و ژنان زۆر جار ده بنه قوربانی نه و توندوتیژییه.

۵. کومه لگایه کی پیاوسالار که به توندی له سه ر بنه مای نۆرمه ئایینه کان، نه ریت و دابونه ریتی ئایینی دامه زراوه، هیشتا ئازادی ژنان و پۆلی ژنان له ناو کومه لگادا سنووردار ده کات. به شداری ژنان له کار، ئابووری و بریاردان و ههروه ها له پرۆسه ی بنیاتنانی ئاشتیدا لاوازه. له کاتی کدا دیارده ی هاوسه رگیری مندالان هیشتا له کومه لگه هه ژاره کاندایه ر بلاوه، ژنان و کچان بهرده وامن له قوربانی ده سترتیژی سیکی و ده سته سه رداگرته ی له لایه ن ده وله تی ئیسلامی له عیراق و شام داعش.

۶. دابه زینی ئاستی خویندن له پرووی ده ره ه جی و به پریوه بردنه وه و هاوتابوون له گه ل پیشکه وتنی زانست و ته کنه لوژیا و بازاری کاری مۆدیرن کاریگه ری ئاشکرای له سه ر واقیعی کومه لایه تی هه بووه و کاریگه ری پرووی له سه ر پهروه ده کردنی نه وه کانی داهاتوو هه یه.

۷. زۆریی مملانی و نا کۆکی و شه ری مه زه به ی متمانه ی نیوان پیکهاته نه ژادی و ئایینی و نه ژادییه کانی خه لک و ترس له گه پانه وه و قبۆلنه کردنی ئه وی تریان هه ژاندوووه، ئه مه ش له په یوه ندیه کانی پشتبه ستن به یه کتری نیوان گه لی عیراق و پاراستنی هه مه چه شنی و ئاشتی کومه لایه تیدا په رنگ ده داته وه.

واقیعی مافه کانی مرۆف و نازادیه گشتیه کان

۱. بارودۆخی گشتی په یوه ست به نازادی و مافه کانی مرۆف له عیراق و ههریمی کوردستان له م سالانه ی دوایدا خراپتر بووه، به تایبه تی دواي خویشاندانه کانی تشرینی یه که می ۲۰۱۹. خراپبوونی بارودۆخی ئه منی په یوه ست به به ره نگاربوونه وهی توندوتیژی و توندپه وی بوته هوی سنووردارکردنی زیاتری نازادییه کان که ناتوانن وهک پیویست چاودیری بکرین له لایه ن ریکخواوه کانی کومه لگه ی مه ده نی که زۆر جار سه رقالن به حاله تی له نا کاو. له کاتی کدا ده ستووری سالی ۲۰۰۵ ی عیراق پاریزگاری پیویست بو نازادی گشتی و مافه کانی مرۆف دابین

ده کات له کاتیکدا عیراق زۆر بهی په یماننامه و په یماننامه نیوده وله تیه کانی په یوه ست به ئازادی و مافی مروقی واژۆ کردوووه سهره رای ئه وهش، حکومه تی عیراق هه موو ئه و پاسپاردانه ی په سهند کردوووه که له چوارچیوه ی پیداچوونه وه یه کی خولی جیهانی پیشکەش به عیراق کراون، به لام پیشیلکردنی ئازادی و مافه بنچینه ییه کان له عیراقدا به رده وامه.

۲. بوونی ره شنوو سی یاسای له په رله مانای عیراقدا په یوه ست به ئازادی راده برین و مافی ده سترپراگه یشتن به زانیاری له سالی ۱۶۰۱۶ له کاتیکدا په رله مانای هه ری می کوردستان یاسایه کی تایهت به خو پیشانندان ده رکرد و زۆرینه ی ده قه کانی ئه و ره شنوو سه یاسایانه له ئاستیکدا نین که ئازادییه سهره تاییه کانی تاکه کان مسوگه ر بکات یاساکانی ئیستاش له پراکتیکدا جیه جی نه کراون، واته هه رچه نده هه ندیک یاسا هه ن که پاراستن و گه رهن تی ئازادییه گشتیه کان ده کهن، به لام وه ک پیویست جیه جی ناکرین.

۳. نه بوونی جیه جی کردنی ده ق و ماده ی یاسایه کان که ئازادی گشتی ده سته بهر ده کهن کاریگه ری له سهر کاری رۆژنامه نووسان هه بووه هه م له عیراق و هه م له هه ری می کوردستان و چه ندین رۆژنامه نووس هه ره شیان لیکراوه و ده سته گیکراون و هه ندیک جاریش کوژراون. پارتیه سیاسییه کان به رده وامن له فشار و سنووردارکردن بو سهر رۆژنامه نووسان و گروه رادیکاله کان بو ریگریکردن له راپورتی پیشیلکاری و بیرو پای جیاواز کرداریان گرتوته بهر.

۴. له م دوایانه دا خو پیشانندان جیه ماوه ری و ناره زایه تی و ململانی سی سیاسی بووه ته هوی زیاد بوونی پیشیلکارییه کانی ماف و ئازادییه کان له ریگه ی گرتن و لیدانی به ئه نقه ست له چالا کوانانی کومه لگه ی مه ده نی و رۆژنامه نووسان له هه ندیک حالته دا هه ره شه له که ناله کانی راکه یانندن کراوه و باره گاکانیان داخراوه و بانگه شه ی به دخوازانه هه روه ها زیاد ی کردوووه.

۵. فره یی سه ندیکا کان و فیدراسیونه کان به پیی ستاندارده نیوده وله تیه کان له لایه ن یاسا یان ریخراویک هوه سنووردار ناکریت بویه زۆر بهی سه ندیکا کان له کاره کانیاندا سنووردارن.

۶. یاسای مۆدیرن بو به ریوه بردنی ریخراوه کانی کومه لگه ی مه ده نی له عیراق و هه ری می کوردستان په یرو و کراوه، به لام ئه و ری نیامیانه ی جیه جی ده کرین له گه ل به نده کانی یاساکه ناگونجین و جیاوازن له ده قی یاسادانان. ئاشکرایه که ده سته وردانیک هه یه که هه ول ده دات توانای ئه و ریخراوانه بو کارکردن و راپورتی پیویست له سهر ره وشای مافه کانی مروقی و ئازادییه کان به گشتی سنووردار بکات. له لایه کی دیکه وه کو ت و پیوه ر ده خرینه سهر کاری ریخراوه کانی کومه لگه ی مه ده نی و به شیوازی جو رواجو ر کاره کانیان سنووردار ده کریت که دواترینیان گوشار خسته سهر ئه و ریخراوانه ی له بواری دادپه روه ری له نیوان هه ر دوو ره گه ز (ژن - پیاو) کار ده کهن و ده سته یوه ردان له کاروباره کانیان و تومه تبار کردنیان به هاندانی ها وره گه زخوازی.

۷. حکومه تی ناوه ندی و حکومه تی هه ری م دوای پیداچوونه وه ی گشتگیر به راپورتی پیداچوونه وه ی خولی گشتگیر (UPR) ری ککه وتن له سهر ئه وه ی دوو پلان بو باشترکردنی واقیعی مافه کانی مروقی به پیی پابه ندبوونه نیوده وله تیه کان دابریژن.

۸. گرنگه ئاماژه به وه بکهین که بزووتنه وه ئاینیه کان که هیژیکی گه وره یان ههیه، به پرسن له سنووردارکردنی دهستگه یشتن به ئازادییه بنچینه ییه کان و مافه کانی مروّف.

دیدگا

کۆمه لگایه کی ئاشتیخواز، دیموکرات و هه مه چه شن که مافه کانی مروّف و ئازادییه کان بو هه مووان دهسته بهر بکات، کاری کۆمه لگه ی مه ده نی فراوانتر بکات، به ها کانی دادپه روه ری کۆمه لایه تی، هاوولاتیبوون و که لتووری ناتوندوتیژی بهرز بکاته وه و توندپه وی به هه موو شیوه کانیه وه په تبکاته وه.

ئه رک

پێکخراوی ئاشتی و ئازادی رێکخراویکی ناحکومی و قازانج نه ویسته و له پرووی کارگێری و داراییه وه سه ره به خۆیه و له عێراق و هه ری می کوردستان کار ده کات بو به ره و پێشبردنی مافه کانی مروّف و ئازادییه بنچینه ییه کان و دهسته به رکردنی پیکه وه ژیا نی ئاشتیانه له رێگه ی پته و کردنی متمانه و هاوکاری نیوان پیکهاته جیاوازه کانی کۆمه لگا و دروستکردنی هاوبه شی له گه ل دامه زراوه حکومی و ناحکومییه کان له دارشتنی یاسا و بریار و پێنماییه کانی دهسته به رکردنی ئازادی و ماف و دادپه روه ری به پێی ستاندارده ئێوده وه له تیه کان.

به رنامه کان

ئاشتی و ئازادی له ماوه ی چوار سالی داها توودا له دوو بواری سه ره کیدا کار ده کات:

به رنامه ی یه که م: بنیاتنای ئاشتی و پیکه وه ژیا نی کۆمه لایه تی

ئامانجی به رنامه که پاراستن و په ره پیدانی هه مه چه شنی عێراقه له رێگه ی بنیاتنای توانای تاکه کان و لایه نه په یوه ندیداره سه ره کیه کان بو چاره سه رکردنی نا کۆکیه کان و به ره و پێشبردنی ئاشتی و دهسته به رکردنی پیکه وه ژیا نی ئاشتیانه له نیوان کۆمه لگا کانی خاوه ن با کگراوندیکی نه ته وه یی و ئاینی و نه ته وه یی جیاواز و دهسته به رکردنی سیاسه تی گونجاو بو دهسته به رکردنی پاراستن و به شداری کردنی هه موو به شه کانی کۆمه لگا به پێی ستاندارده ئێوده وه له تیه کان.

به رنامه ی دووه م: مافه کانی مروّف و ئازادییه کان

ئامانج له به رنامه که تیشک خستنه سه ر پێشیلکارییه کانی مافه گشتیه کان و ئازادییه تاک و کۆمه له کان که له سه رانه ری عێراقدا رووده دن و هه روه ها دارشتنی سیاسه تیک بو دهسته به رکردنی پاراستن و به ره و پێشبردنی ئه و ماف و ئازادیانه.

له هه موو به رنامه کاندایا: بابته ی هاوبه ش هه یه، له وانه: دادپه روه ری له نیوان هه ردوو په گه ز (ژن - پیاو)، که نجان، که مینه کان، شه فافیه ت و گۆرانی که شوه وه وا.

ستراتیجیه کانی بهرنامه کان

بهرنامه	ستراتیجیه ت	ئامرازه کان
بهرنامه ی بنیاتنانی ئاشتی و پیکه وه ژیانانی کۆمه لایه تی	۱. بهرزکردنه وه ی هۆشیاری و بنیاتنانی توانای کۆمه لگه خۆجیبیه کان، به شداریکردن له دیالۆگ و پهره پیدانی ئاشتی به گرنگیدان به گه نجان و ژنان.	أ- هۆشیاری و بنیاتنانی توانای ئەندامانی کۆمه لگا ب- ئە نجامدانی تووژینه وه و تووژینه وه و ئاماده کردنی راپۆرت ج- به شداری له ده ستپیشخه ریه هه وه به شه کان بکه که هانی بنیاتنانی په یوه ندی ده ده ن. د- کارکردن له سه ر پلانیکی نیشتمانی بۆ بریاری ۲۲۵۰ ی ئە نجومه نی ئاسایش : به هیزکردنی رۆل و به شداری گه نجان له پرۆسه ی ئاشتی ه- به کارهینانی میدیا
	۱. بهرودان به رۆلی ئه رینی ریکهراوه کانی کۆمه لگه ی مه ده نی و سه رکرده ئاینیه کان و رۆژنامه نووسان و سه رکرده کانی کۆمه لگا له نه هیشتنی توندوتیژی و قسه ی رق و کینه.	أ- راهینانی هۆشیاری و بنیاتنانی توانا ب- ئە نجامدانی تووژینه وه و تووژینه وه و ئاماده کردنی راپۆرت ج- پرۆگرامه کانی نه هیشتنی توندپه وه ی
	۱. به شداریکردن له هه لمه ته کانی داکوکیکردن له گه ل ده سه لاتدارانی حکومه تی خۆجیبی و نیشتمانی بۆ پهره پیدانی سیاسه تیک که پاراستنی هه مه چه شنی و پهره پیدانی پیکه وه ژیانانی ئاشتیانه و به شداری گه نجان به تایبه تی له پرۆسه ی بنیاتنانی ئاشتییدا مسۆگه ر بکات.	أ- هه لمه تی داکوکیکردن له بابه ته سه ره کییه کانی په یوه ست به هه مه چه شنی و پیکه وه ژیانانی ئاشتیانه ب- ئاماده کردنی تووژینه وه و پيشکه شکردنی راسپارده له سه ر سیاسه ت و یاسا کان که به هاوکاری ده سه لاتدارانی په یوه ست به پاراستنی هه مه چه شنی دارپژراون که کاریگه ری له سه ر پیکه وه ژیانانی ئاشتیانه و به شداری گه نجان له پرۆسه ی بنیاتنانی ئاشتییدا هه یه. ج- بنیاتنانی توانای لایه نه په یوه ندیداره سه ره کییه کان د- دروستکردنی متمانه و دامه زراندنی تووژ و هاوبه شی له گه ل ده زگا حکومی و ناحکومییه کان و ریکهراوه کانی کۆمه لگه ی مه ده نی و لاوان

ئامرازەكان	ستراتىجىيەت	بەرنامە
<p>أ- بىياتنان و پەرەپىدانی توانای رېكخراوہ ناکومىيە ناوخوييەكان</p> <p>ب- پەرەپىدانی دەرڤەتى پروگرامى ھاوبەش</p> <p>ج- پتە وکردنى ھە ماھە نگی و ھەماھەنگى لە نىوان رېكخراوہ ناکومىيەكان</p>	<p>٤. بىياتنانى ھاوپەيمانى بۆ بەرەوپېشبردنى پیکەوہ ژيانى ئاشتىانە و پیکەوہ ژيانى کۆمەلایەتى لە عىراق لەگەل رېكخراوہ ناکومىيەكان و تۆرەکانى تر</p>	
<p>أ- ھەلمەتى ھۆشيارى</p> <p>ب- وۆرکشۆپى رايھىنانى بىياتنانى توانا</p> <p>ج- دروستکردنى دەستپېشخەرى کۆمەلگا</p> <p>د- داکۆکىکردن لە ئاستى برىاردان</p>	<p>٥. لەگەل ئەو گروپانەى کۆمەلگا کاردەکەن کە بەھۆى ناکۆكى و توندوتىژىيەوہ زىانيان بەرکەوتووە.</p>	
<p>أ- ھەلمەتى ھۆشيارى</p> <p>ب- وۆرکشۆپى رايھىنانى بىياتنانى توانا</p> <p>ج- دەرکردنى نامىلکەى رايھىنان</p> <p>د- بەکارھىنانى میديا</p>	<p>١. بەرزکردنەوہى ھۆشيارى و توانا لە نىو ئەندامانى کۆمەلگا بە تايبەتى لەسەر ژنان و گەنجان و کەمايەتییەكان لەسەر بنەما سەرەکیيەکانى ماف و ئازادىيەکانى مروۆف</p>	
<p>أ- وۆرکشۆپى رايھىنان و بىياتنانى توانا</p> <p>ب- ئە نجامدانى توپژىنە وە و توپژىنە وە و ئامادە کردنى راپۆرت</p> <p>ج- بلأوکردنەوہى زانىارى دەربارەى پېشپىلکارىيەكان لە میدياکان يان لە رېگەى بلأوکرأوہکانەوہ</p>	<p>٢. بەشدارىکردن لە چاودپىکردن و راپۆرتکردن لەسەر پېشپىلکارىيەکانى ماف و ئازادىيەکانى مروۆف بە تيشک خستنە سەر ئازادى رادەبرپىن، مافى کەمايەتییەكان و مافەکانى کرپکاران.</p>	
<p>أ- وۆرکشۆپى رايھىنان و بىياتنانى توانا</p> <p>ب- ھەماھەنگى و تۆرکردن</p> <p>ج- ھەلمەتى داکۆکىکارى ھاوبەش</p>	<p>٣. بىياتنانى تواناى دامەزراوہ ناکومىيەكان و فراوانکردنى بۆشايى بۆ کۆمەلگەى مەدەنى بۆ برەودان بە ماف و ئازادىيەکانى تاک و کۆمەل، رېكخراوہ ناکومىيەكان، سەندىکاكان و دەستپېشخەرىيەکانى گەنجان.</p>	بەرنامەى ماف و ئازادىيەكان
<p>أ- وۆرکشۆپى رايھىنان و بىياتنانى توانا</p> <p>ب- ھەلمەتى داکۆکىکردن لەسەر ئاستى برىاردەران</p>	<p>٤. فراوانکردنى بەشدارى مەدەنى و زىادکردنى بەشدارى لە ھەلمەتەکانى داکۆکىکردن لەگەل دامەزراوہکانى حکومەت بۆ پەرەپىدانی سىاسەتتیک کە مافەکانى مروۆف و ئازادىيە گشتىيەكان مسۆگەر بکات.</p>	

پلانی ستراتیژی 2024-2027

پیکراوی ئاشتی و ئازادی

WWW.PFO-KU.ORG